

NMMV

Leidraad medische voetzorg Corona

April 2020

Inhoudsopgave

Procesverantwoording

Inleiding

1.	cliëntengroepen	pag. 7
2.	Triage cliëntengroepen	pag. 8
3.	Definities spoed en noodzakelijke niet-reguliere voetzorg	pag. 9
4.	Triage vragen	pag. 9
5.	Persoonlijke beschermingsmiddelen	pag.9
6.	Aanvullende maatregelen hygiëne voetzorgpraktijk <i>7.1 Verblijf cliënten in de praktijk</i> <i>7.2 Inrichting praktijk</i>	pag. 10
7	Inzetbaarheid van medewerkers	pag. 12

Tot slot

Appendix 1- twee maal praktische richtlijnen en addendum voor de leden van de NMMV

Appendix 2- voorbeelden van communicatie met cliënten

Procesverantwoording Leidraad voetzorg Corona

24 april 2020

Initiatief

De Nederlandse Maatschappij Medisch Voetzorgverleners, verder NMMV, heeft in overleg en met toestemming van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (KNMT) toestemming gekregen om gebruik te maken van de "Leidraad Mondzorg Corona".

Deze leidraad is zoals u weet opgesteld door de Commissie Leidraad Mondzorg Corona (CLMC) die is ingesteld om de gehele mondzorg te voorzien van eenduidige adviezen rondom infectiepreventie gedurende de coronacrisis. Aanleiding hiervoor was een oproep van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Wij zijn hen dan ook zeer erkentelijk en vinden het ongelooflijk collegiaal!

Nadat deze oproep ook aan andere beroepsverenigingen werd gesteld, heeft de NMMV eerst gekeken of het mogelijk was om samen met branchevereniging ProVoet ook tot een gezamenlijke Leidraad voetzorg Corona /opstartprotocol te komen. Voor wat betreft het "praktische protocol" waarmee medisch pedicures handvatten krijgen hoe zij dienen om te gaan met hygiëne en infectiepreventie zijn wij daar uitgekomen, zodat op dat vlak de adviezen eenduidig zullen zijn in ons vakgebied gedurende de coronacrisis.

Maar vanwege de *grote verschillen in opleidingsniveau, werkgebied, zienswijze, kwaliteitseisen van leden van ProVoet ten opzichte van leden van de NMMV kunnen medisch pedicures niet over één kam worden geschoren. Daarom hebben wij besloten , en in goede harmonie met ProVoet, om ieder voor de eigen achterban de Leidraad in te dienen.

* De kwaliteitseisen die de NMMV aan haar leden stelt is het rijkserkend diploma Mbo-4 medisch pedicure. Dit is tevens de kwaliteitseis van het kwaliteitsregister Kabiz Medisch Voetzorgverleners. De leden richten zich volledig op de (medisch) noodzakelijke voetzorg bij cliënten uit alle risicogroepen en gezonde mensen met ernstige voetklachten. Wij hebben praktijken/geen salons!

Leden en bestuur werken nauw samen met verwijzers zoals NVvP/podotherapeuten, diabetesverpleegkundigen/praktijkondersteuners huisarts, orthopedisch schoenmakers etc. De NMMV heeft haar eigen beroepscompetentieprofiel medisch voetzorgverleners. (BCP) Het BCP is gericht op de cliëntbelangen; de cliënt staat centraal; de leden dienen zich hieraan te conformeren.

4.

Hierin verschillen wij duidelijk van de branche; zij stellen in het Branche Competentieprofiel Medisch Pedicure de (economische) belangen van de medisch pedicure centraal niet die van de cliënt.

Naast de veel lagere kwaliteitseisen die er in de branche gesteld worden aan opleiding en accreditatie is de opzet van het Branche Competentieprofiel Medisch Pedicure reden voor de NMMV om nu niet gezamenlijk op te trekken.

Doel en doelgroepen

Het doel is het formuleren van adviezen voor de medische voetzorg voor de acute fase van de coronacrisis, teneinde de transmissiekans van COVID-19 in de voetzorgpraktijk zo klein mogelijk te laten zijn. Professionele doelgroep van deze leidraad zijn de Mbo-4 medisch pedicures, leden van de NMMV. Doelpopulatie van deze leidraad is de Nederlandse bevolking die om medisch noodzakelijke of noodzakelijke redenen medische voetzorg nodig hebben .

Werkwijze

Voor de ontwikkeling van de leidraad Mondzorg Corona heeft de Commissie Leidraad Mondzorg Corona (CLMC) adviezen voor de praktijk geformuleerd, op basis van wetenschappelijke en klinische inzichten, aansluitend bij actuele documentatie van het RIVM en andere overheden, rekening houdend met bestaande richtlijnen in de mondzorg en politieke besluitvorming, gericht op consensus en toepasbaarheid gedurende de fase waarin de overheid het scenario 'het virus maximaal controleren' voert. Bij de leidraad is informatiemateriaal voor communicatie met patiënten opgeleverd.

De NMMV heeft de Leidraad Mondzorg Corona omgeschreven naar de bestaande richtlijnen die gelden voor de werkwijze voor de Mbo-4 medisch pedicure en is daarbij zo dicht mogelijk bij de adviezen gebleven van de Commissie Leidraad Mondzorg Corona (CLMC).

De concept leidraad is ter informatie aan de volgende organisaties voorgelegd:

- branchevereniging ProVoet.

De concept leidraad is voor commentaar en instemming aan de volgende organisaties voorgelegd:

- Nederlandse Vereniging van Podotherapeuten,
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Commentaar van deze partijen zal worden beoordeeld door de NMMV en aan de organisaties zal worden teruggekoppeld hoe met het commentaar is omgegaan.

Samenstelling commissie

De commissie die de basis voor de leidraad voor de NMMV heeft opgesteld bestond uit gemandateerde vertegenwoordigers van beroepsorganisaties in de mondzorg. De leden hiervan zijn reeds bekend bij u.

Omdat het beroep van de Mbo-4 medisch pedicure nog steeds niet als zorgberoep erkent wordt maar onder de uiterlijke verzorging valt, is onze positie in deze crisis extra lastig. Voor de (spoed) medisch noodzakelijke voetzorg bij cliënten met diabetes mellitus waren de kaders snel duidelijk maar hoe gaan we om met de overige, vaak ook (medisch) noodzakelijke voetzorg?

Wij zijn dan ook zeer tevreden over de snelle reacties en antwoorden die wij van zowel VWS, RIVM en LHV hebben mogen ontvangen. Hierdoor heeft het bestuur van de NMMV snel en steeds weer verder aangescherpte (tijdelijke) protocollen kunnen maken voor de leden. Dat heeft er toe geleid dat er na elke persconferentie toch snel weer rust ontstond onder de leden en zij steeds cliënten goed konden informeren.

Onze protocollen hebben wij ook steeds gedeeld met de NVvP. Want ook voor de overige spoed/medisch noodzakelijke voetzorg blijkt de samenwerking tussen Mbo-4 medisch pedicure en podotherapeut goed te werken.

Leden onderling hebben ook veel contact/intervisie; voor overleg, tips of waarnemen voor elkaar.

Wij zijn trots op hoe onze kleine vereniging zich staande weet te houden in deze zeer bijzondere en ingewikkelde tijd.

Het bestuur van de NMMV heeft zeer dankbaar gebruik gemaakt van de expertise van deze commissie om de Leidraad medische voetzorg Corona op te stellen voor de NMMV.

Hieraan hebben meegewerkt:

Carlien Hofland, Voorzitter/bestuurslid zorg NMMV

Madelon Grin, Secretaris NMMV

Inleiding

De medische voetzorg levert een belangrijke bijdrage aan de 'kwaliteit van leven' van haar (risico)cliënten en heeft als doel problemen te voorkomen die de algemene gezondheid van de cliënten kunnen aantasten. Het is daarom van belang om praktijken voor medische voetzorg op korte termijn ook weer open te kunnen stellen voor het verlenen van reguliere (noodzakelijke)voetzorg, waarbij de kans op transmissie in de medische voetzorgpraktijk zo klein mogelijk is.

Het gaat daarbij om zorg in de voetzorgpraktijk voor patiënten die geen symptomen vertonen van een (mogelijke) COVID-19 infectie.

De Commissie Leidraad Mondzorg Corona heeft een leidraad gemaakt voor de periode waarin de overheid heeft aangegeven het scenario "het virus maximaal controleren" te voeren. Verspreiding van het SARS-CoV-2 virus kan (onder andere) door middel van een aerosol gebeuren. Hoewel het RIVM de kans klein/nihil acht dat verspreiding door middel van aerosol optreedt bij gebruik van de sprayfunctie in de voetzorgpraktijk adviseren wij leden om het gebruik van de freesmachine te minimaliseren; eventueel met stofafzuiging te werken en indien het niet anders kan, dan de spraystand zo laag mogelijk te zetten.

Verder adviseren wij leden om op dit moment voor de (spoed) medisch noodzakelijke voetzorg triage toe te passen. Triage is een manier om zorg te organiseren. In de kern betekent triage dat in een kort tijdsbestek op basis van beperkte gegevens een beslissing wordt genomen over of en zo ja hoe een cliënt beoordeeld/behandeld dient te worden. In het kader van deze leidraad gebruiken we het woord triage voor selectie aan de poort om het risico te minimaliseren op het toelaten tot de medische voetzorgpraktijk van een cliënt die (mogelijk) met het SARS-CoV-2 virus is besmet of met iemand die ziek is in aanraking is geweest.

Voor de cliënten met diabetes mellitus past de podotherapeut, als hoofdaannemer, de triage toe en verwijst vervolgens al dan niet de cliënt voor instrumentele behandeling naar de Mbo-4 medisch pedicure.

Voor de overige cliënten heeft de NMMV toestemming gekregen van zowel VWS, RIVM als LHV om zelf te indiceren. Uiteraard wordt hier zeer zorgvuldig en terughoudend mee omgegaan en worden de richtlijnen RIVM nageleefd. Als na triage blijkt dat medisch noodzakelijke voetzorg in de voetzorgpraktijk niet mogelijk en/of niet (medisch) noodzakelijk is, geven wij tips en adviezen en/of verwijzen wij de cliënt door naar de huisarts.

Uitgangspunten:

Alleen instrumentele voetzorg voor cliënten met diabetes mellitus valt in het zorgdomein, hiervoor is de podotherapeut hoofdaannemer en zij hebben daarover de regie. Deze leidraad medische voetzorg heeft als doel ook de reguliere (medisch) noodzakelijke voetzorg weer veilig op te starten in volgorde van de algemene maatregelen die door de overheid zijn afgekondigd;

- cliënten kunnen altijd noodzakelijke voetzorg krijgen, ook als zij tot een andere risicogroep behoren of gezond zijn mits zij geen symptomen hebben die passen bij een COVID-19-infectie;
- cliënten met symptomen passend bij een COVID-19-infectie en personen met een bewezen COVID-19 infectie kunnen niet worden behandeld in de praktijk voor medische voetzorg. Zij zullen voor spoedeisende voetzorg verwezen worden naar de huisarts;
- Iedereen werkzaam in de medische voetzorgpraktijk zonder symptomen passend bij een COVID-19 infectie (neusverkouden en/of hoesten en/of koorts), of die ten minste 24 uur klachtenvrij is, mag werken;
- De Richtlijn Infectiepreventie voor de medische voetzorgverlener is bij iedereen werkzaam in de voetzorgpraktijk bekend en deze wordt stringent nageleefd;
- Er zijn voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen voor handen.

1. cliëntengroepen

In deze leidraad is onderscheid gemaakt tussen twee groepen:

Groep A: - Personen zonder symptomen passend bij COVID-19*

- Personen met bewezen COVID-19 die nadien ten minste 2 weken klachtenvrij zijn

Groep B: - Personen met symptomen passend bij COVID-19* of gezinsleden

- (alle huishoudcontacten) met symptomen passend bij COVID-19
- Personen met bewezen COVID-19 of gezinsleden (alle huishoudcontacten) met bewezen COVID-19 of personen in thuisisolatie
- Personen met een verhoogde kans op infectie**

* Als symptomen bij (mogelijk) COVID-19 worden beschouwd: Verkoudheid, niezen, hoesten, keelpijn, benauwdheid, koorts (meer dan 38°C).

** Personen van 18 jaar of ouder met een verstandelijke handicap die in een instelling wonen en personen woonachtig in een verpleeghuis hebben een verhoogd risico om geïnfecteerd te zijn.

2. Triage cliëntengroepen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke zorg geboden kan worden met dien verstande dat in de voetzorgpraktijk:

- de Richtlijn Infectiepreventie in voetzorgpraktijken stringent wordt nageleefd,
- tijdelijk aangevuld met aanvullende maatregelen.

Cliëntengroep Type zorg	Groep A - Personen zonder symptomen passend bij COVID-19 - Personen met bewezen COVID-19 die nadien ten minste 2 weken klachtenvrij zijn	Groep B - Personen met symptomen passend bij COVID-19 of gezinsleden (alle huishoudcontacten) met symptomen passend bij COVID-19 - Personen met bewezen COVID-19 of gezinsleden (alle huishoudcontacten) met bewezen COVID-19 of personen in thuisisolatie- personen met een verhoogde kans op infectie
Reguliere zorg in voetzorgpraktijk	mogelijk	niet
Zorg zoveel mogelijk uitstellen	niet	wel
Noodzakelijke, niet-reguliere zorg in voetzorgpraktijk	wel	niet
Spoedzorg eigen cliënten in voetzorgpraktijk	Binnen de competenties wel	niet
Spoedzorg risico cliënten waarnemen	Wel, met verwijzing huisarts of podotherapeut	niet

9.

3. Definitie spoed en noodzakelijke niet-reguliere voetzorg

Dit komt zelden voor behalve bij de cliënten met diabetes mellitus vallend in de hogere zorgprofielen ZP 3-4

- Pijn veroorzaakt door bijvoorbeeld ingroeïende nagel of een diep clavus
- Diepe ragaden die dreigen te scheuren
- Een dreigend (pre) ulcus
- Beginnende ontsteking

Noodzakelijke, niet-reguliere voetzorg

- Noodzakelijke nazorg om complicaties vroegtijdig te signaleren
- Pijn veroorzaakt door bijvoorbeeld ingroeïende nagel of een diep clavus
- Diepe ragaden die dreigen te scheuren
- Beginnende ontsteking
- Verwijderen hyperkeratose overige risicopatiënten

4. Triage vragen

Bepaal door het stellen van de vragen tot welke groep de cliënt behoort en documenteer dit

- Heeft u nu corona?
- Heeft u nu huisgenoten/gezinsleden met corona?
- Bent u genezen van corona korter dan 2 weken geleden?
- Heeft u één of meerdere van de volgende symptomen: verkoudheid, niezen, hoesten, keelpijn, benauwdheid, koorts (meer dan 38°C)?
- Heeft u huisgenoten/gezinsleden met deze symptomen?
- Bent u in thuisisolatie?
- Woont u in een verpleeghuis of instelling voor mensen met een verstandelijke beperking?
- Controlevraag: Bent u verder gezond en voelt u zich momenteel gezond?

5. Persoonlijke beschermingsmiddelen

Als aanvulling op de 'richtlijn Infectiepreventie in voetzorgpraktijk' heeft de NMMV extra afspraken gemaakt voor "Persoonlijke hygiëne en beschermingsmiddelen" vanwege ons cliëntencontact met een afstand kleiner dan 1,5 meter. Om eenduidige adviezen aan te houden voor het hele veld, heeft de NMMV meegelezen met het door ProVoet ontwikkelde praktische protocol in de praktijkruimte en voor de ambulante medisch noodzakelijke voetzorg. In goed overleg en met toestemming van ProVoet heeft de NMMV dit praktische protocol Corona in grote lijnen overgenomen voor de medische voetzorg gegeven minimaal tijdens de acute fase van het Corona virus.

De PBM dient te bestaan uit: zie bijlage Praktisch Protocol PBM

7. Aanvullende maatregelen hygiëne voetzorgpraktijk

7.1 Verblijf cliënten in de praktijk

- Laat cliënten zoveel mogelijk alleen komen, zonder onnodige begeleiding.
- Houd minimaal 1,5 meter afstand van elkaar, ook in de wachtruimte. Als dit niet mogelijk is voer actief deurbeleid.
- Laat iedereen die de voetzorgpraktijk betreedt (voetzorgverleners en cliënten en eventuele andere personen) bij binnenkomst de handen reinigen door te wassen met water en zeep of desinfecteren met handalcohol.
- Geef geen handen.
- Voorkom dat cliënten (of evt. begeleider) deurkrukken, tafelloppervlakken, stoelen etc. aanraken.

7.2 Inrichting praktijk

Wachtruimte indien aanwezig:

- Laat de cliënt (en de evt. begeleider) zo kort mogelijk verblijven in wachtruimte.
- Bied mogelijkheid tot (bij voorkeur handsfree) handdesinfectie aan na binnenkomst.
- Stel papieren tissues (te pakken zonder iets aan te raken) en een open of met de voet te bedienen afvalbak met zak beschikbaar.
- Stel eventuele koffiemachine en/of tapwatervoorziening ten behoeve van cliënten buiten gebruik.
- Verwijder tijdschriften, folders en kinderspeelgoed.
- Plaats wachtruimtestoelen die makkelijk te reinigen en te desinfecteren zijn minimaal 1,5 meter uit elkaar.
- Desinfecteer de praktijkbel, deurkrukken, tafelloppervlakken, stoelen regelmatig.

Balie

- Geef aan wat 1,5 meter is (bijvoorbeeld door een streep voor de balie).
- Ontdoe de balie van zaken die niet strikt noodzakelijk zijn (folders, samples en dergelijke).
- Handel alle administratieve zaken zoveel mogelijk digitaal af (bijv. recept, verwijzing, factuur, eventuele brief voor verwijzers).

Kantine indien aanwezig

- Houd 1,5 meter afstand tot elkaar.
- Indien niet mogelijk, pas het pauzeschema aan.

11.

Praktijkruimte

- Ontdoe de ruimte van zaken die niet strikt noodzakelijk zijn (ruim spullen die niet gebruikt worden op).
- Verleen slechts één cliënt (en evt. ouder/verzorger/begeleider) tegelijkertijd toegang tot de praktijkruimte.
- Ventileer de praktijkruimte zo goed mogelijk.
- Zorg voor makkelijk reinigbare oppervlakken in de praktijkruimte waar sprake kan zijn van aerosol; reinig consequent liggende oppervlakken in de praktijkruimte voorafgaand aan het desinfecteren met alcohol 80% wanneer er sprake is van zichtbare verontreiniging.

Behandeling

- Ondanks dat bij het gebruik van de sprayfunctie weinig gevaar bestaat voor het verspreiden van het SARS-CoV-2 virus, raden wij het gebruik ervan af en indien echt noodzakelijk met een heel lage spraystand te werken.

Reiniging en desinfectie van de praktijkruimte

- Verwijder, wanneer zichtbare vervuiling aanwezig is op oppervlakken, deze eerst met een vochtige (water) disposable microvezeldoek of een disposable doek met water en zeep.
- Wanneer er zichtbare vervuiling aanwezig is op de hulpmiddelen moet dit eerst worden verwijderd met een vochtige (water) disposable microvezeldoek of een disposable doek met water en zeep. Wanneer een medisch hulpmiddel (of delen hiervan) niet bestand is tegen alcohol moeten reinigings- en desinfectiedoekjes voor kwetsbare oppervlaktes worden gebruikt. Voorbeelden hiervan zijn beeldschermen of rubberen onderdelen van medische apparatuur maar ook vaak de skai van de behandelstoel.
- Gooi de disposable doeken na eenmalig gebruik weg.
- Zorg ervoor dat een te desinfecteren oppervlak/voorwerp droog is, voordat dit wordt gedesinfecteerd. Het desinfectiemiddel is dan optimaal werkzaam.
- Werk zoveel mogelijk met disposable schoonmaakmaterialen.

8. Inzetbaarheid van medewerkers

- Iedereen werkzaam in de voetzorgpraktijk zonder symptomen passend bij een COVID-19 infectie (neusverkouden en/of hoesten en/of koorts), of die ten minste 24 uur klachtenvrij is, mag werken.
- ondanks dat de Mbo-4 medisch pedicures niet onder zorg vallen zijn zij wel aangemerkt tot de categorie 'cruciale beroepen'. Voor deze zorgverleners is informatie van de Rijksoverheid beschikbaar, zie ook de kwetsbare medewerker.
- Betreft kinderopvang is informatie van de Rijksoverheid beschikbaar.
- Medewerkers zonder koorts blijven bij voorkeur ook thuis.

Tot slot

Zonder hulp van de KNMT zou de NMMV nog geen concept leidraad/ opstartprotocol hebben kunnen indienen. Hoewel wij getracht hebben zo dicht mogelijk bij het origineel te blijven, hebben wij alles herschreven naar de praktijk van de Mbo-4 medisch voetzorgverlener.

Net als dat voor vele andere beroepsgroepen zal gelden, beoogt de NMMV met deze leidraad een werkbare en verantwoorde oplossing te geven om net als nu al voor de (spoed) medisch noodzakelijke voetzorg ook de reguliere noodzakelijke voetzorg weer te kunnen gaan verrichten. Dit ten einde de (spoed) medisch noodzakelijke voetzorg verantwoord te continueren en optimale reguliere noodzakelijke zorg (gefaseerd) weer aan te bieden. De leidraad is gebaseerd op triage waarbij ervan uit wordt gegaan dat hiermee veilig werken binnen de voetzorg wordt gewaarborgd en waar nodig in goed overleg met verwijzers.

De commissie heeft aangegeven van mening te zijn dat „in het belang van de volksgezondheid, het steekproefsgewijs monitoren belangrijk is om deze „aannee” te verifiëren. De NMMV sluit hier graag bij aan. Wellicht samen met de NVvP. Mbo-4 medisch pedicures kunnen op basis van hun professionele autonomie in het belang van de cliënt afwijken van deze leidraad. Wanneer afgeweken wordt, dient ook dit zorgvuldig beargumenteerd en vastgelegd te worden in het cliëntendossier.

Wij hopen dat de Mbo-4 medisch pedicure praktijken voor medisch (noodzakelijke) voetzorg, met alle Persoonlijke Beveiligingsmiddelen, liefst op korte termijn haar deuren weer mogen openen ook voor cliënten die nu met (vervelende en pijnlijke) voetklachten nergens terecht kunnen.

Wij horen daarom graag van u of er en zo ja welke verbeterpunten nog nodig zijn.

Met vriendelijke groet,

Carlien Hofland
Voorzitter en bestuurslid zorg NMMV

Email: (10)(2e) hnmv.nl